

Fylkesmann Sigbjørn Johnsen, Hedmark: – Inkubatorfabrikken skal bli tumleplass for arkitekter, ingeniører, forskere og studenter. Målet er å kommersialisere de beste idéene.

lokalisert til Moelven der FoU, idéer osv skal kommersialiseres.

Mange spennende treprosjekter

Aasmund Bunkholt beveget seg i jevnt trav gjennom skog, foredling, marked og i spennende galopp om den relativt sterke utviklingen som er skjedd i de siste 10 år i store konstruksjoner og komplekser i tre, i hoteller (Bjørli), boligblokker, parkeringshus og bruer både nasjonalt og utover i Europa. Bruk av løvtré øker, tollbygget på Gardermoen med eik, bankbygg med bjørk, Hamar rådhus. Og enda noe nytt: Massivtre Svartlamoen 1000 m² i 5 etasjer.

Utredningsresultater etterlyses

Sesjonen «Trebruk – i miljøskapings og miljøperspektiv/Hedmarks strategi i utvikling av skog-og trenæringen» ble ledet av fylkesmann Sigbjørn Johnsen i Hedmark. Han leder for tiden prosjektet Innlandet 2010 som er ett av 10 prosjekter i Regjeringens satsing Innovasjon 2010.

Som Borgstrøm etterlyste han resultater og kommersielle utspill med satsing på de sterke sidene vi har. Han brukte bl. a. Moelvns utvikling som eksempel på å bygge på etablerte miljøer. Inkubatorfabrikken skal bli tumleplass for arkitekter, ingeniører, studenter, forskere osv. Mål for regjeringens virkemiddelpolitikk skal være nyskaping og bedriftsetablering i innlandet, utvikling av innovasjonspolitik til øket næringsvirksomhet av regional og nasjonal betydning. Det er oppnevnt et utviklingsråd som skal lede prosessen. Det er viktig å sikre entusiasme og engasjement, også med deltagelse og innspill utenfra. Skog og tre er én arena. Sigbjørn Johnsen var selv et eksempel på både entusiasme og engasjement. Utviklingsrådet har i tillegg til fylkesmannen i Hedmark, Sigbjørn Johnsen, med seg fylkesrådsleder i Hedmark, Reidar Aasgård, fylkesordfører i Oppland, Audun Tron og fylkesmannen i Oppland, Kristin Hille Valla. I tillegg deltar en rekke personer med kompetanse fra næringsliv og erfaring fra politisk virksomhet. Sekretariat er landbruksdirektørene i Hedmark og Oppland, en representant fra hver av fylkeskommunene og en fra Innovasjon Norge.

Betydelig potensiale for økt trebruk

Det var med en viss forventning man så fram til «Trebruk i bygg: Potensial for økt verdiskaping» v/rådgiver Martin Vikesland, Norges forskningsråd. Vikesland siterte «Dagens Næringsliv» fra april 2004 der det konstateres «økt innenlands etterspørsel, fulle ordreboker, flere ansatte». «Er dette for godt til å være sant?» spurte en noe perifer trelastaktør!

Norge lavere enn både Finland og Danmark ni bruk av tre, regnet i kbm pr person, men viktige aktører i byggenæringen er positive til å øke bruken. Dette gjelder både arkitekter, rådgivende ingeniører og byggherrer. De begrensede faktorer er kunnskap for å ta tre i bruk, dokumentasjon og industriens konkurransedyktighet på levering (volum, logistikk, kvalitet, pris).

Vikesland presenterte tallmateriale som viser et betydelig potensial identifisert innenfor åtte konkrete byggsegment i Norge. Han presiserte dog at materialet må benyttes med forsiktighet. Det bygger på forutsetninger og beregninger som bør beskrives nærmere ved en eventuell detaljgjennomgåelse.

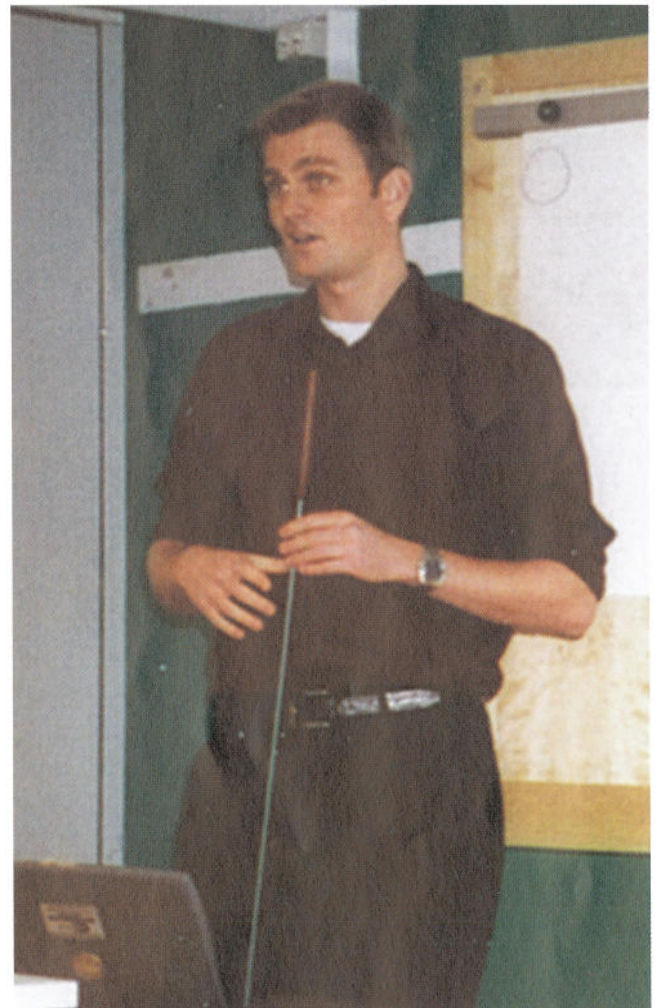
Segmentene er trebruer, lavblokk i tre (eks interiør), sykehus og helse (eks interiør), skolebygg, næringsan-

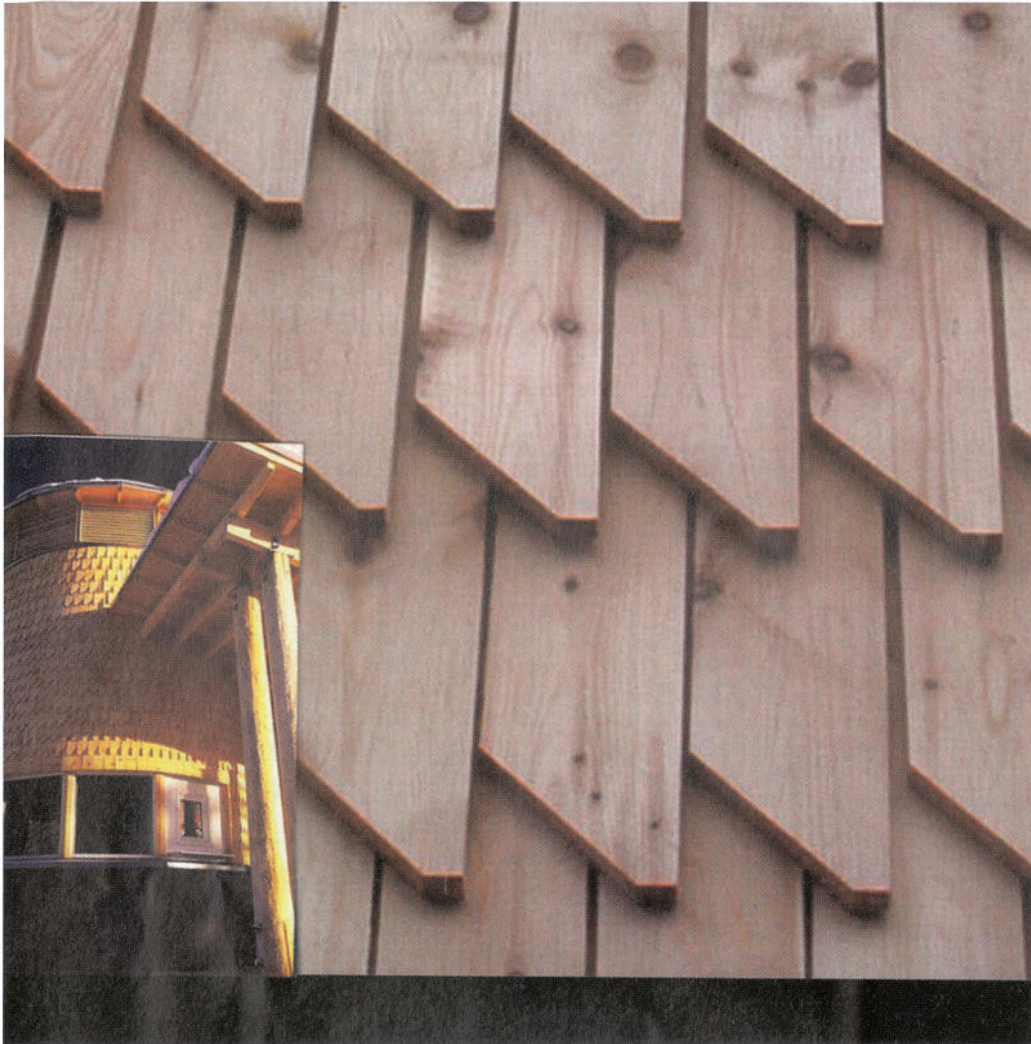
legg fiskeri/havbruk, rekreasjon og reiseliv, parkeringshus i tre, rehabilitering og vedlikehold. Med tittel «realistisk årlig potensial» er sluttsummene 1.530 Mkr og 107.860 kubikkmeter trelast, og for tittel «teoretisk årlig potensial» 3.824 Mkr og 317.750 kubikkmeter trelast. Her er det tall det kan være interessant å grave mer i (jfr. oversikter over e-postadresser til slutt).

Næringen har viktige utfordringer for å realisere potensial: Styrke kompetanse (bredere om skog og trevirke), bygge ned «isolasjon» (for lite samarbeid/for få kontaktpunkter mot andre næringer/kunnskapsmiljøer i Norge), internasjonalisering, innovasjon (investerer lite i kompetanse og Fou), fremstår som lite innovative.

Men, det tas aktive grep for å møte utfordringene: Tresenteret i Trondheim, utviklingsprogram på NTNU, skogindustriell økonomi (masterprogram NLH), samarbeid bransje/verdikjede, felles mål og strategi (info, næringspolitikk mv), felles satsing (utstillinger, messer), TreFokus, arkitektkonkurranser. Det satses også på økt internasjonalisering: Nordisk/Europeisk samarbeid styrkes, aktive kampanjer (eks. England

Rådgiver Martin Vikesland, NFR: – Et betydelig potensiale er identifisert innenfor konkrete byggsegmenter.

I Rena leir er det brukt mye kledning av trespon til tak og vegger. Denne type kledning har historisk forankring fra stavkirkene, og har på Rena vist seg å kreve svært begrenset vedlikehold. Produksjon og montering er utført av Eilo Tre, med råstoff fra Drevsjø Trelast. (Foto: Forsvarsbygg)

Wood for good, Frankrike).

Rådmannen i Øvre Eiker, Jostein Barstad, orienterte om «ungdomslandsbyen». Det er et prosjekt kommunen bygger i tre under motto bærekraftig næringsutvikling. Info om konstruksjoner og materialer i bygg og leiligheter vil få bred plass.

Nytenking om tre i Rena leir

Befaringen til Østerdal garnison (ØG), Rena leir, som var lagt inn i seminaret, ble et blinkskudd, både trefaglig og gjennomføringsmessig. ØG består av Rena leir og Terningmoen (Elverum) med tilhørende øvingsområder samt Regionfelt Østlandet. Investeringene i utbyggingen hittil er av størrelsesorden 3 mrd. kr i Rena leir. Bebygget areal hittil er ca 160.000 m². Betydningen for Åmot kommune illustreres med at leiren har 1.000–1.100 årsverk. Den praktiske betydning for innbyggerne er bl.a idrettsanlegg med forskjellige fasiliteter, sommer og vinter.

Møteleder i Rena leir var Aasmund Hagen, Silvinova. Videre orienterte Roger Jenssen, Forsvarsbygg, LPO arkitekter v/Ola Aasness, Silvinova

v/Ola Øyen, entreprenør M.M. Bakken v/Svein Tollersrud, vedlikehold v/Svein Gunnar Frostrud.

Forsvarsbygg/utbyggingsprosjektet har for Østerdal garnison og bl.a for Rena leir en relativt vidtgående visuell profil. Det er et mål at utbyggingen skal preges av kreativitet og nytenking med spesiell vekt på hensyn til natur og kulturlandskap, gode inne- og utemiljøer og ressursøkonomiske løsninger.

Det stilles miljøkrav til bebyggelsesplan, konstruksjoner, materialer, det formmessige uttrykk både på delområder og det helhetlige miljø i spennet mellom tradisjon og fornyelse.

Det visuelle miljøet skal være forankret i norsk materialtradisjon, norsk kvalitet og fremheve de lokale

særpreg. Tre er et viktig tema i leirens fasader. Det er to hovedtemaer til kledning: Stående «låvepanel» med maksimal utlufting (konstruktiv trebeskyttelse) og utnyttelse av trevirket. Liggende panel er «vestlandspanel» eller liggende luftet kledning, alene eller i kombinasjon med låvepanel.

Under befaringen i Rena leir oppstod det diskusjon om «stygge, svarte striper etter spikring i låvepanel». Det var brukt galvanisert spiker og spikerpistol. Det fremkom diverse teorier for å eliminere dette problemet, dog ikke konkrete alternativ. Ved senere henvendelse opplyser Norsk Treteknisk Institutt at det anbefales syrefast, rustfritt stål i spiker og skruer.

Rimelig vedlikehold av kledning

«Sponkledning» er utført av seinvokst og malmrik furu med høyt kvaeinnhold og årringbredde maks 2 mm. For alt ubehandlet trevirke har Silvinova utarbeidet egne spesifikasjoner og kvalitetskrav. Silvinova har hatt sentral plassering i flere sammenhenger. Det er også interessant å konstatere at råstoff fra Drevsjø Trelast til produksjon for forskjellige underleverandører ble fastsatt som kvalitetsmessig standard i konkurranse med andre tilbydere.

Kledninger og tak som i spesifikasjoner er benevnt trespon, blir i markedet benevnt både treshingel, trespon, trestav mm. Denne kledningen er brukt både i tak og vegger og fremstilles ofte nærmest som et bygningsymbol på Rena leir. Historisk fremkommer «spon» slik det er brukt både i tak og vegger på våre stavkirker.

Kledningen er produsert i «noen tusen» kvm av Eilo Tre A.S. i Vestre Ådal, Ringerike. Den er også tatt i bruk både i tak og vegger i eneboliger på forskjellige steder i landet, bla Stavangerområdet.

Et annet poeng kom fra driftssjefen. Han har vedlikeholdsansvar også i en annen stor militærleir. Fra vår til høst beskjeftiget man her et malerTEAM med utvendig vedlikehold, men klarte ikke å holde tritt med nødvendige arbeider, og med store kostnader. Hittil har man fra overtakelsen i 1997 brukt kr. 8000 på Rena leir! Levettiden på sponkledningene er anslått til 50–60 år!

Aktuelle e-postadresser og hjemmesider:

Martin Vikesland: mv@forskningsradet.no

Eilo Tre: eilo@tretak.no, www.tretak.no

Silvinova: firmapost@silvinova.no

Forsvarsbygg: post.osterdalen@forsvarsbygg.no, www.utbyggingsprosjekt.no

Drevsjø Trelast: tb@drevsjo-trelast.no

Moelven: www.moelven.com